

4. Результати оцінки використовуються для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації інноваційної освітньої системи та коригування напрямів розвитку національної інноваційної системи.

УДК 378.1

ОСВІТНЄ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ІННОВАЦІЯ

*Блага В.В., к. е. н., доцент,
blagavikvik@meta.ua*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Актуальність завдання створення ефективно функціонуючого інституту освітнього кредитування підтверджується тією обставиною, що нині більше половини студентів ЗВО повністю або частково оплачують своє навчання. Вони також несуть і супутні витрати: набувають канцелярського приладдя та навчальну літературу, комп'ютерне обладнання, оплачують транспортні та інтернет-послуги, проживання у гуртожитках тощо; загальна сума витрат, пов'язаних із навчанням, стає дуже відчутною.

У такій ситуації очікуваними результатами експерименту з освітнього кредитування є ослаблення поточного навантаження на бюджети сімей студентів, підвищення доступності професійної, у тому числі вищої освіти, тому розвиток позабюджетних джерел фінансування навчальних закладів є вкрай необхідним. Освітнє кредитування може бути представлене як стратегія поведінки економічного суб'єкта з метою отримання професійної освіти, звичайно, для цього потрібно створити умови успішності впровадження в економічну практику даної інституційної інновації.

Рішення про використання механізму освітнього кредитування, яке приймає економічний суб'єкт з метою отримання їм (або членом його сім'ї) професійної освіти, значно ширше, ніж питання фінансового забезпечення процесу навчання. Освітній кредит є додатковим приводом замислитися про майбутню конкурентоспроможність фахівця на ринку праці.

Тому освітнє кредитування необхідно розглядати як певну стратегію поведінки економічного суб'єкта для здобуття ним професійної освіти. Під стратегією поведінки економічного суб'єкта ми розумітимемо систему дій людини, пов'язану з вибором

оптимального для нього способу задоволення своїх потреб з урахуванням соціально-економічних обмежень. Варіативність можливих стратегій поведінки економічних суб'єктів для отримання ними професійної освіти визначається взаємодією різних внутрішніх та зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів слід віднести: індивідуальні переваги, обумовлені здібностями, вміннями та професійними якостями економічного суб'єкта, сформованими у процесі його соціалізації та попереднього навчання; ресурсні можливості неінтелектуального характеру (рівень доходу, наявність заощаджень, можливість отримання економічної підтримки сім'ї та ін.).

Зовнішніми факторами (соціально-економічними та правовими) при виборі стратегії отримання професійної освіти для економічного суб'єкта є: наявність певних офіційно закріплених форм здобуття професійної освіти, установ та організацій, які ці форми реалізують практично (системи навчальних закладів); доступність цих форм з точки зору способів фінансування, географічного розташування, культурно-етнічної комфортності навчання та ін.; перспективи працевлаштування та професійного зростання з урахуванням стану ринку праці та вимог потенційних роботодавців.

Сенс освітнього кредитування як інституційної інновації зводиться до перекладу способу фінансування професійної освіти на рівень ринкових трансакцій, що означає надання можливості потенційним учням та банкам самостійно визначити умови підписання та виконання договору про освітній кредит.

Проте через низку обставин подібна угода пов'язана із високими ризиками. По-перше, освітнє кредитування передбачає тривалу взаємодію учасників – до 15 років. По-друге, потенційний позичальник, як правило, не є платоспроможним на момент укладення договору протягом строку навчання за відсутності гарантій працевлаштування. По-третє, освітні позики на відміну від споживчих кредитів фактично виявляються незабезпеченими, оскільки самі освітні послуги не можуть виступати в якості заставного забезпечення.

Втручання держави в організацію ринкових трансакцій дозволить створити ті стимули до інновацій, які не генерує в достатній мірі недосконале інституційне середовище.

Стосовно освітнього кредитування центральним завданням держави є забезпечення взаємовигідних умов укладання угоди між банком та потенційним позичальником освітнього кредиту.

УДК 378.14

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

*Бочарова Н.А., к.е.н., доцент,
bocharova.n.a.xnadu@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасна система освіти має дуже складну ієрархічну структуру, ключовим елементом якої є вища професійна освіта. Перехід на інноваційний шлях розвитку вітчизняної економіки забезпечують «кадри нового часу», підготовку яких здійснюють вищі навчальні заклади, що зумовлює необхідність модернізації, впровадження інноваційних технологій в організацію навчального процесу.

В останні роки в умовах інноваційних процесів, що відбуваються, зростає роль системи вищої освіти в підготовці конкурентоспроможних фахівців будь-якої галузі. Процес модернізації зачіпає багато сторін системи вищої освіти:

- інформаційну базу;
- освітні технології навчання;
- людський капітал;
- інституційні засади;
- організаційну структуру [1-7].

Це передбачає вироблення та обґрунтування інноваційних підходів до організації навчального процесу.

Сучасний вищий навчальний заклад, що є частиною соціального життя суспільства, в умовах, що швидко змінюються, зазнає глибоких перетворень, що підтверджується величезною кількістю впроваджуваних в освітній процес ВНЗ інновацій та експериментів, що сприяють підвищенню якості навчання здобувачів вищої освіти. Конкурентоспроможність ВНЗ нині багато в чому визначається його здатністю надавати сучасні освітні послуги, реалізація яких пов'язана з впровадженням інновацій у освітній процес. В умовах, що склалися, особливу актуальність набувають питання вивчення та впровадження в освітній процес інноваційних освітніх технологій організації занять